

Életkor, motiváció és attitűdök fiatal dán nyelvtanulók angolnyelv-elsajátításában

Elméleti háttér, problémafelvetés, célok, hipotézis(ek)

A nyelvelsajátítást kutató szakembereket illetve a nyelvoktatás-fejlesztési politika döntéshozóit egyaránt foglalkoztatja, hogy az idegennyelv-oktatást hány éves korban ideális elkezdni. A kutatók ezzel kapcsolatban vegyes eredményekre jutottak, megegyeznek azonban abban, hogy a kisgyerekek idegennyelvi fejlődése lényegesen lassabb mint az idősebb nyelvtanulóké. A korai kezdés tehát nem eredményez gyors fejlődést, hosszabb távon viszont előnyös lehet a szóbeli készségek és az attitűdök szempontjából (Nikolov, 2009). A nyelvtanulási motivációt illetve attitűdöket is meghatározó tényezőknek tekinti a szakirodalom az idegennyelv-elsajátítás sikeressége szempontjából (Dörnyei, 2010; Mihaljevic Djigunovic, 2012). Kevés olyan tanulmány készült viszont, amely átfogó kérdőíves felmérésre alapozva térképezi fel a fiatal nyelvtanulók motivációját, és a motivációs kérdőív eredményeit a nyelvi kompetencia fejlődésével is összeveti (Heinzmann, 2013).

Jelen vizsgálatban azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy a 7, illetve 9 éves korban angolul tanulni kezdő dán gyerekek nyelvtudása milyen ütemben fejlődik, mennyiben térnek el a különböző motivációs és pszichológiai tényezők, a nyelvórákon fellépő félelem, valamint a saját nyelvtudás értékelése a két csoport esetében, valamint hogy ezek a tényezők milyen összefüggésben állnak az idegennyelvi szókincs, illetve egyes nyelvtani ismeretek fejlődésével.

Hipotézisem egyrészt, hogy az angolt mint idegen nyelvet 7 évesen kezdő tanulók egy év alatt alacsonyabb eredményt érnek el, mint 9 éves korban kezdő társaik, másrészt pedig, hogy az egyes motivációs, illetve egyéb érzelmi tényezők az elért eredményekkel pozitív korrelációt mutatnak majd, kivéve a nyelvórákon fellépő félelmet, amely esetében negatív korreláció várható.

Módszertan

Az adatgyűjtést hat dán általános iskola első, illetve harmadik osztályban angolul tanulni kezdő diákjai körében 2014 szeptemberétől végezte a kutatócsoport (n=295), mivel Dániában

éppen 2014-ben vezették be az első osztálytól kötelező angolnyelv-oktatást, így ebben az évben az első és a harmadik osztályt kezdő tanulók párhuzamosan kezdtek angolul tanulni.

Az idegennyelvi kompetencia fejlődésének mérése egy szókinccset (PPVT) és egy nyelvtani készségeket vizsgáló teszt (TROG) segítségével történt, melyet kutatócsoportunk minden tanulóval elvégzett egyszer a tanulás megkezdésekor, illetve egy évvel később. Az angolórákkal kapcsolatos attitűdöt, a nyelvórákon fellépő félelmet, a saját nyelvtudás értékelését, az angol nyelv iránti érdeklődést, egyéb nyelvtanulási motívumokat, valamint a fejlődési szemléletmódot (Dweck, 2000) vizsgáló kérdőívet egy alkalommal töltöttem ki a vizsgálatban részt vevő gyerekekkel. A tanulók smileyk-kal illetve egyre nagyobb geometriai alakzatokkal ábrázolt 5 pontos Likert-skálák segítségével adtak választ a kérdésekre.

A motivációs kérdőív egyes változóit egymással, a nyelvtanulás megkezdésének az életkorával, valamint az egy év alatt elért szókinccs- illetve nyelvtani ismeret gyarapodásának mértékével korreláltam a teljes populációra nézve, valamint a kezdés éve szerint.

Eredmények

Az osztálytermi nyelvtanulás megkezdése előtti nyelvi tesztek eredményei szerint a 9 évesen kezdő tanulók jelentősen több előzetes nyelvtudással rendelkeztek 7 évesen kezdő társaiknál, így a 7 évesen kezdők mind szókinccs, mind a nyelvtani ismeretek terén ugyanarra a szintre jutottak el egy év osztálytermi tanulással, ahonnan a 9 évesen kezdők indultak, mindenfajta szervezett nyelvtanulás nélkül. A kezdeti ismeretekhez képest a 7 illetve 9 évesen kezdők szókinccs terén körülbelül ugyanannyit fejlődtek, nyelvtani ismeretek terén viszont a később. kezdők több mint kétszer annyit fejlődtek egy év osztálytermi oktatás során.

A kezdési életkor negatív korrelációt mutatott az angolórák iránti attitűdökkel (korrelációs együttható .21), a saját angolnyelv-tudás értékelésével (.46), pozitív korrelációt mutatott az osztálytermi félelemmel (.12), valamint a fejlődési szemléletmóddal (.36).

Ami a motivációs kérdőív és a nyelvismeret gyarapodása közti összefüggéseket illeti, a szókinccsnövekedést mérő teszt (PPVT) eredményei esetében sehol sem mutatkozott szignifikáns összefüggés. A nyelvtani fejlődést mérő teszt (TROG) eredményei a teljes populációra nézve szintén nem mutattak szignifikáns korrelációt a kérdőív változóival, viszont a 7 évesen kezdők körében szignifikáns korreláció mutatkozott egyrészt a gyarapodás mértéke, másrészt az angol nyelvórák kedvelése (.41), az angol nyelv iránti

lelkesedés (.23), a saját nyelvtudás értékelése (.38), valamint a fejlődési szemléletmód (.22) között. A 9 évesen kezdők esetében ugyanakkor negatív korreláció mutatkozott az osztálytermi félelem szintje, és a nyelvtani ismeretek gyarapodása között (.26).

Következtetések

Az eredmények alapján elmondhatjuk, hogy Dániában a gyerekek az iskolán kívül is annyira sokat találkoznak az angol nyelvvel, hogy ezáltal is jelentős nyelvtudásra tesznek szert. A fiatalabb korban angolul tanulni kezdő gyerekek még jobban kedvelik az angolórákat, magasabbra értékelik saját tudásukat és jobban hisznek abban, hogy érdemes tanulni, és ez az eredményeikben is megmutatkozik. Ahogy a gyerekek idősödnek, annál kevésbé kedvelik az angolórákat, annál alacsonyabbra értékelik saját tudásukat, és az életkor előrehaladtával kismértékben emelkedik a félelem szintje is.

Érdemes tehát további vizsgálat tárgyává tenni, hogy a 7 illetve 9 éves korban kezdőknél alkalmazott módszerek, illetve tananyag mennyire felel meg a célcsoportok életkori sajátosságainak. A longitudinális vizsgálat későbbi fázisában remélhetőleg arra is fény derül majd, hogy a dán általános iskolákban mennyire érte meg 7 éves korra előrehozni az angol nyelvoktatás elkezdését. A motiváció aspektusai és a nyelvtudás gyarapodása közti mélyebb összefüggések felderítését kvalitatív vizsgálatok segítségével lenne érdemes folytatni.

Irodalom

Dörnyei, Zoltán. The relationship between language aptitude and language learning motivation: Individual differences from a dynamic systems perspective. In E. Macaro (Ed.), *Continuum companion to second language acquisition* (pp. 247-267). London: Continuum, 2010.

Dweck, Carol. *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development*. Psychology Press, 2000.

Heinzmann, Sybille. *Young language learners' motivation and attitudes: longitudinal, comparative and explanatory perspectives*. A&C Black, 2013.

Mihaljevic Djigunovic, Jelena. Dynamics of learner affective development in early FLL. *In Studies in Second Language Learning and Teaching (Studies in Second Language Learning and Teaching)*, issue: II 2 / 2012, pp. 159-178, on www.ceeol.com

Nikolov, Marianne. A magyarországi nyelvoktatás-fejlesztési politika – nyelvoktatásunk a nemzetközi trendek tükrében,
http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=fokuszban_nyelvoktatas-03_nikolov_marianne, 2009